

CORRECTIE VOORJAARSTREK VAN DWERGMEEUWEN

Pim Bauwen

In de Kruisbek is in de afgelopen jaren aandacht geweest voor voorjaarstrek van dwergmeeuwen (Van der Winden & Van Kleunen, 2002; Bauwens, 2002). In het door mij geschreven stukje maakte ik melding van een waarneming van twee adulte vogels die op 27 maart 1988 over het Gooimeer naar het noorden doortrokken en zich daarbij laag boven het water bevonden. Dit leek mij niet te passen in de theorie over de voorjaarstrek in het binnenland. Omdat de Randmeren als foerageergebied klaarblijkelijk niet bijzonder aantrekkelijk zijn (Van der Winden & Van Kleunen, 2002) zou men in deze theorie verwachten dat deze op grote hoogte gepasseerd zouden worden. Ik denk nu echter dat de vermelde waarneming niet de betekenis heeft die ik in mijn stukje er aan hechtte en in een ander verband moet worden gezien. De vogels vlogen tegen een straffe tegenwind in. In het boek Vogeltrek over Nederland 1976-1993 (LWVT/SOVON, 2002) wordt vermeld dat voorjaarstrek die in het IJsselmeergebied vanaf de kust wordt waargenomen erg wordt bepaald door stuwung tengevolge van harde wind en daarom een onregelmatig patroon vertoont. Het zou in de periode van mijn waarneming bovendien ook nog kunnen gaan om verplaatste wintergasten. Omdat er eind maart ook al vogels blijken te worden gezien in het Oostelijk Vechtplassengebied en de Hoogekampse Plas bij Groenekan (Van der Winden & Van Kleunen, 2002) is het echter waarschijnlijker dat het daadwerkelijk doortrekkers waren. Ik denk dat de waarneming van 27 maart 1988 niet ingebracht kan worden tegen de bestaande theorie over de voorjaarstrek in het binnenland zoals ik in mijn stukje deed. Dat de Randmeren in het voorjaar slechts incidenteel kleine aantallen pleisterende dwergmeeuwen herbergen en dus klaarblijkelijk als foerageergebied geen grote voorkeur genieten, wordt door Van der Winden & Van Kleunen (2002) afgeleid uit de beschikbare meldingen. Doordat ik met name in de jaren tachtig van de vorige eeuw geregeld de Stichtse Brug bij Huizen (NH) bezocht kan ik dit incidentele voorkomen in het voorjaar uit eigen ervaring onderschrijven. Behalve een tweede-kalenderjaarvogel op 29 maart 1981 en een onvolwassen vogel op 22 juni 1984, zag ik alleen op 18 mei 1984 zeven dwergmeeuwen, waaronder zeker een aantal tweede-kalendervogels laag boven het Gooimeer rondvliegen. Ook toen zouden het echter gestuwde IJsselmeervogels kunnen zijn geweest want er stond meen ik een stevige westelijke wind. Overigens is het onduidelijk in hoeverre dit alles ook geldt voor de Randmeren bij Nijkerk en Harderwijk. De kaarten in de Atlas van de Nederlandse Vogels (SOVON, 1987) geven hier weliswaar hogere aantallen aan, maar bevatten geen informatie over frequentie of verblijfsduur. Wel bevinden zich volgens mij in Flevoland verschillende open wateren die in het voorjaar als foerageergebied mogelijk eenzelfde aantrekkingskracht hebben op dwergmeeuwen als de Oostelijke Vechtplassen en de Hoogekampse Plas. Bijvoorbeeld het Bovenwater aan de Knardijk, waar op 30 april 2002 bij rustig weer circa twintig dwergmeeuwen, waaronder minimaal één tweede-kalenderjaarvogel, pleisterden samen met in dit verband gebruikelijke overige soorten (Van der Winden & Van Kleunen, 2002).

Tot slot nog een update betreffende de Hoogekampse Plas. Van 2004 is mij van deze plek voor het eerst een waarneming bekend die vervanging van pleisterende dwergmeeuwen in de loop van de dag illustreert, de zogenaamde "turnover". Op 25 april tussen 8.00 en 9.00 uur bij mooi voorjaarsweer foerageerden circa veertig dwergmeeuwen boven de plas. De vogels vlogen op een gegeven moment als groep op geringe hoogte over de waarnemers heen naar het noorden weg, slechts drie à vier vogels bleven achter. Vijf minuten later na een omrit zagen de waarnemers alweer tien à vijftien dwergmeeuwen boven de plas foerageren, die zeker de eerste keer niet over het hoofd waren gezien.

Literatuur

Bauwens, P. Nogmaals voorjaarsrek van dwergmeeuwen. De Kruisbek 45 (3): 10-11, 2002.

LWVT/SOVON. Vogeltrek over Nederland 1976-1993. Schuyt & Co, Haarlem, 2002.

SOVON. Atlas van de Nederlandse Vogels. SOVON, Arnhem, 1987.

Winden, J. van der & A. van Kleunen. Pleisterende dwergmeeuwen tijdens de voorjaarsrek in het Oostelijk Vechtplassengebied.

De Kruisbek 45 (2): 3-8, 2002.

Adres: Kapelstraat 43, 3572 CJ Utrecht, tel. 030-2733628